Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича
Географічний факультет
Кафедра географії та менеджменту туризму

“ЗАТВЕРДЖУЮ”
Декан географічного факультету
_____ Мирослав ЗАЯЧУК
«31» серпня 2026 року

РОБОЧА ПРОГРАМА
навчальної дисципліни

МІЖНАРОДНИЙ ТУРИЗМ
(вкажіть назву навчальної дисципліни (іноземною, якщо дисципліна викладається іноземною мовою))

обов’язкова
(вказати: обов’язкова чи вибіркова)

Освітньо-професійна програма *Міжнародний туризм, Готельно-ресторанний сервіс та туроперейтинг*
(назва програми)

Спеціальність *242 "Туризм і рекреація"*
(вказати: код, назва)

Галузь знань *24 "Сфера обслуговування"*
(вказати: шифр, назва)

Рівень вищої освіти *перший (бакалаврський)*
(вказати: перший (бакалаврський)/другий (магістерський)/третій (освітньо-науковий)

Факультет географічний
(назва факультету/інституту, на якому здійснюється підготовка фахівців за вказаною освітньо-професійною програмою)

Мова навчання українська
(вказати: якими мовами читається дисципліна)

Чернівці 2026 рік

Робоча програма навчальної дисципліни **Міжнародний туризм** складена відповідно до освітньої програми «Міжнародний туризм» та освітньої програми «Готельно-ресторанний сервіс та туроперейтинг»

Розробник: доц. ***Скутар Тетяна Дмитрівна,*** доцентка кафедри географії та менеджменту туризму, к. геогр. н.

Викладач, що забезпечує читання навчальної дисципліни: доц. ***Скутар Тетяна Дмитрівна,*** доцентка кафедри географії та менеджменту туризму, к. геогр. н.

Погоджено
з гарантом ОП «Готельно-ресторанний сервіс
та туроперейтинг» _____ Галина КРУЛЬ

Погоджено
з гарантом ОП «Міжнародний туризм» _____ Тетяна СКУТАР

Затверджено на засіданні кафедри географії та менеджменту туризму
Протокол № 1 від *“25 ” серпня 2026 року*

Завідувач кафедри географії
та менеджменту туризму _____ Олександр КОРОЛЬ

Схвалено навчально-методичною радою географічного факультету
Протокол № 1 від *“ 31 ” серпня 2026 року*

Голова навчально-методичної ради
географічного факультету _____ Наталя АНДРУСЯК

© Чернівецький національний університет, 2026 рік
© Скутар Т.Д. 2026 рік

Мета навчальної дисципліни полягає у забезпеченні майбутнього фахівця в галузі туризму глибокими знаннями про особливості розвитку та роль міжнародного туризму в сучасному світовому господарстві.

Пререквізити. Ефективність засвоєння курсу підвищує вивчення таких навчальних дисциплін: «Основи туризму і рекреації», «Рекреаційна географія» «Туристично-рекреаційне країнознавство» (для ОП «Готельно-ресторанний сервіс та туроперейтинг»).

Результати навчання. У результаті вивчення навчальної дисципліни студент має набути таких **компетентностей:**

- ЗК7. Здатність працювати в міжнародному контексті
- СК13. Здатність до співпраці з діловими партнерами і клієнтами, уміння забезпечувати з ними ефективні комунікації
- СК14. Здатність працювати у міжнародному середовищі на основі позитивного ставлення до несхожості до інших культур, поваги до різноманітності та мультикультурності, розуміння місцевих і професійних традицій інших країн, розпізнавання міжкультурних проблем у професійній практиці
- СК21. Здатність аналізувати територіальне поєднання рекреаційно-туристичних ресурсів, господарства та інфраструктури за формами та видами туризму.

Програмні результати навчання:

- ПРН9. Організовувати процес обслуговування споживачів туристичних послуг на основі використання сучасних інформаційних, комунікаційних і сервісних технологій та дотримання Стандартів якості і норм безпеки
- ПРН11. Володіти державною та іноземною (ними) мовою (мовами), на рівні, достатньому для здійснення професійної діяльності
- ПРН13. Встановлювати зв’язки з експертами туристичної та інших галузей
- ПРН27. Пояснювати спеціалізацію туризму на основі аналізу територіального поєднання рекреаційно-туристичних ресурсів, господарства та інфраструктури

Опис навчальної дисципліни
Загальна інформація

Назва навчальної дисципліни *Міжнародний туризм*												
Форма навчання	Рік підготовки	Семестр	Кількість			Кількість годин						Вид підсумкового контролю
			кредитів	годин	змістових модулів	лекції	практичні	семінарські	лабораторні	самостійна робота	індивідуальні завдання	
Денна	4	7	5,0	150	2	30	30	-	-	90	-	іспит
Заочна	4	7	5	150	2	8	8	-	-	134	-	іспит

Структура змісту навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	*Кількість годин*											
	денна форма						*Заочна форма*					
	усього	*у тому числі*					*усього*	*у тому числі*				
		л	*п*	*лаб*	*інд*	*с.р.*		*л*	*п*	*лаб*	*інд*	*с.р.*
1	*2*	*3*	*4*	*5*	*6*	*7*	*8*	*9*	*10*	*11*	*12*	*13*
	Модуль 1.											
Теми лекційних занять	**Змістовий модуль 1. Міжнародний туризм як соціально-економічне явище**											
Тема 1. Вступ до курсу „Міжнародний туризм”	4	1	-			3	3	-	-			3
Тема 2. Туризм як форма міжнародних економічних відносин	17	4	4			9	18	2	-			16
Тема 3. Теоретичні аспекти міжнародного туризму	12	3	-			9	18	2	-			16
Тема 4. Конкурентоспроможність у міжнародному туризмі	14	3	2			9	17		2			15
	Змістовий модуль 2. Статистика туризму											
Тема 5. Статистика туристських потоків	20	4	6			10	18	-	2			16
Модуль контроль	7	-	2			5	-	-	-			-
Разом Модуль 1	**74**	**15**	**14**			**45**	**74**	**4**	**4**			**66**
	Модуль 2.											
Тема 6. Статистика туристських доходів і витрат	18	4	6			8	16	-	2			14
Тема 7. Міжнародний туризм в Україні	15	3	4			8	16	2				14
	Змістовий модуль 3. Особливості діяльності суб’єктів ринку міжнародного туризму											
Тема 8. Особливості діяльності туроператорів	10	2	-			8	15		2			13

міжнародного туризму												
Тема 9. Глобалізаційні процеси та міжкультурна комунікація в міжнародному туризмі	10	2	-			8	14					14
Тема 10. Міжнародне співробітництво у сфері туризму	16	4	4			8	15	2				13
Модуль контроль	7	-	2			5		-	-			-
Разом Модуль 2	**76**	**15**	**16**			**45**	**76**	**4**	**4**			**68**
Усього годин	***150***	***30***	***30***	***-***	***-***	***90***	***150***	***8***	***8***	***-***	***-***	***134***

Тематика лекційних занять з переліком питань

№ з/п	*Назва теми з основними питаннями*
1	**Тема 1.** Вступ до курсу „Міжнародний туризм” - Мета і завдання курсу. Компетентності та програмні результати навчання. - Силабус, структура змісту навчальної дисципліни. - Критерії оцінювання результатів навчання з навчальної дисципліни. - Інформація про навчально-методичні матеріали на платформі Moodle. - Академічна доброчесність. - Використання ШІ.
2	**Тема 2.** Туризм як форма міжнародних економічних відносин - Поняття про міжнародний туризм, його особливості. - Чинники розвитку міжнародного туризму. - Місце туризму у світовій економіці. - Прямий та опосередкований (непрямий) вплив міжнародного туризму на економіку держави.
3	**Тема 3.** Теоретичні аспекти міжнародного туризму - Теорія абсолютних переваг А. Сміта. - Теорія порівняльних переваг Д. Рікардо. - Теорія подібності кран С. Ліндера. - Теорія співвідношення факторів виробництва Хекшера-Оліна-Самуельсона. - Теорія життєвого циклу Р. Вернона.
4	**Тема 4.** Конкурентоспроможність у міжнародному туризмі - Сучасні виклики та глобальні тренди розвитку міжнародного туризму - Індекс розвитку подорожей і туризму країн світу (TTDI). - Рейтинг країн світу за TTDI. - Цифровізація і технологічна трансформація як чинник формування конкурентних переваг у міжнародному туризмі.
5	**Тема 5.** Статистика туристських потоків - Показники вимірювання туристських потоків. - Туристичні макрорегіони світу (за UNWTO).

	- Динаміка міжнародних туристських потоків. - Структура міжнародних туристських потоків. - Міжнародні рейтинги туристичних напрямків.
6	**Тема 6.** Статистика туристських доходів і витрат - Поняття і структура туристських витрат. - Динаміка міжнародних туристичних доходів. - Регіональний розподіл доходів та витрат міжнародного туризму. - Країни-лідери за показниками туристичних доходів і витрат.
7	**Тема 7.** Міжнародний туризм в Україні - Динаміка і структура туристських прибуттів до України. - Динаміка виїзного туризму з України. - Динаміка міжнародних туристичних доходів. - Міжнародний туризм в умовах війни.
8	**Тема 8.** Особливості діяльності туроператорів міжнародного туризму - Туроператори зовнішнього ринку. - Організація міжнародних турів.
9	**Тема 9.** Глобалізаційні процеси та міжкультурна комунікація в міжнародному туризмі - Глобалізація в міжнародному туризмі. - Сутність і сучасні концепції міжкультурної взаємодії в умовах глобалізації. - Міжкультурна адаптація. - Вербальна та невербальна комунікація в міжкультурному середовищі.
10	**Тема 10**. Міжнародне співробітництво у сфері туризму - Суть міжнародного регулювання і співробітництва у сфері туризму. - Міжнародні туристичні організації. - UNWTO та її роль у міжнародній туристичній політиці. - Міжнародні документи у сфері туризму.

Тематика практичних занять з переліком питань

№ з/п	*Назва теми (питання/завдання)*
1	**Практична робота № 1.** Аналіз чинників розвитку міжнародного туризму в одній з країн (на вибір) Проаналізувати чинники розвитку міжнародного туризму в одній з країн (на вибір)
2	**Практична робота № 2.** Аналіз сучасного стану міжнародного туризму в одній з країн (на вибір) Підготувати доповідь з презентацією про розвиток міжнародного туризму в одній з країн (на вибір)
3	**Практична робота № 3.** Доходність міжнародного туризму На основі даних UNWTO розрахувати та проаналізувати доходність міжнародного туризму країн світу
4	**Практична робота № 4.** Проблеми та перспективи розвитку міжнародного туризму в Україні Виконати SWOT-аналіз конкурентоспроможності міжнародного туризму в

	Україні
5	**Практична робота № 5.** Туристичні формальності в міжнародному туризмі Підготувати презентацію про туристичні формальності однієї з країн (на вибір)
6	**Практична робота № 6.** Міжнародні туристичні організації Підготувати презентацію про одну з міжнародних туристичних організацій (на вибір)

3.4. Самостійна робота студентів*

№ з/п	*Назва теми*	*Кількість годин*
1	Ознайомлення з силабусом курсу та навчально-методичними матеріалами на платформі Moodle	3
2	Історія міжнародного туризму	3
3	Проблеми безпеки в міжнародному туризмі	3
4	Функції міжнародного туризму	3
5	Теорії розвитку міжнародного туризму	9
6	Конкурентоспроможність у міжнародному туризмі	9
7	Методи статистичного обліку в міжнародному туризмі	10
8	Країни-лідери на ринку міжнародного туризму	8
9	Іноземний туризм в Україні: динаміка та проблеми розвитку.	8
10	Туристичні формальності в країнах ЄС	8
11	Міжкультурна комунікація в міжнародному туризмі та діловий етикет	8
12	Світова туристична організація як регулюючий інститут міжнародного туризму.	8
13	Підготовка до модульних контрольних робіт	10
	Всього	**90**

*Питання, винесені на самостійне опрацювання, включені до тематичного і підсумкового тестового контролю.

4. Методи навчання

Під час викладання навчальної дисципліни використовуються такі методи навчання:

- розповідь;
- лекція (проблемна лекція; лекція-візуалізація);
- пояснювально-ілюстративний метод навчання;
- проблемний виклад навчального матеріалу;
- метод порівняння;
- дослідна робота та метод проекту;
- електронне та інтерактивне онлайн-навчання (Moodle, Google Meet);
- самостійна робота за програмою навчальної дисципліни.

Система контролю та оцінювання

Засобами оцінювання та демонстрування результатів є:

– стандартизовані тести;
– контрольні тестування;
– усне опитування;
– захист і презентація результатів виконаних практичних завдань (наскрізні проекти; індивідуальні та командні проекти; дослідницько-творчі та ін.);
– доповідь із презентацією з теоретичних питань.

Форми поточного контролю:

– усна (відповідь студента по теорії щодо виконання практичних завдань);
– захист і презентації результатів виконаних лабораторних завдань;
– письмова (тестування);

Форма підсумкового контролю: іспит (тестування).

Поточний контроль здійснюється під час практичних занять і має на меті перевірку знань здобувачів вищої освіти з окремих тем шляхом виконання конкретних завдань (індивідуальні та командні проекти; дослідницько-творчі роботи, презентації чи тематичні тестування). Кількість передбачених балів за різні види робіт зазначено у робочій програмі та в системі дистанційного навчання Moodle, куди студенти можуть завантажувати роботи, і де здійснюється тестовий контроль. Результати оголошуються під час занять та/або виставляються в Moodle. Самостійна робота враховується при складанні поточних і підсумкових тестів, під час захистів практичних робіт.

Підсумкові тести та білети (іспит) покликані перевірити рівень засвоєння теоретичного матеріалу, здатності осмислити і відтворити зміст даної частини дисципліни.

Критерії оцінювання поточного та підсумкового контролю

Критерії оцінювання результатів навчання з навчальної дисципліни

Критерієм успішного проходження здобувачем освіти підсумкового оцінювання може бути досягнення ним мінімальних порогових рівнів оцінок за кожним запланованим результатом навчання навчальної дисципліни.

Мінімальний пороговий рівень оцінки варто визначати за допомогою якісних критеріїв і трансформувати його в мінімальну позитивну оцінку використовуваної числової (рейтингової) шкали.

Критерії оцінювання за основними видами робіт – завантажити >>>

Кількість балів за одне правильне тестове завдання	Критерії оцінювання тестових завдань
1 бал	Тестове завдання складається, принаймні, з чотирьох варіантів змістовних відповідей, з яких лише одна правильна. Неправильні відповіді неочевидні та виглядають правдоподібними за відсутності знань із питання, релевантного тестовому завданню.

Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне оцінювання *(аудиторна та самостійна робота)*										Підсумковий тест (іспит)	Сума балів
Змістовий модуль №1					Змістовий модуль №2					40	100
Т1	Т2	Т3	Т4	Т5	Т6	Т7	Т8	Т9	Т10		
-	6	7	10	7	6	6	6	6	6		

Т1, Т2 ... Т10 – теми змістових модулів.

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Оцінка за національною шкалою	**Оцінка за шкалою ЄКТС**	
	Оцінка (бали)	**Пояснення за розширеною шкалою**
Відмінно	A (90-100)	відмінно
Добре	B (80-89)	дуже добре
	C (70-79)	добре
Задовільно	D (60-69)	задовільно
	E (50-59)	достатньо
Незадовільно	FX (35-49)	незадовільно з можливістю повторного складання
	F (1-34)	(незадовільно) з обов'язковим самостійним опрацюванням освітнього компоненту до перескладання

Перелік питань для самоконтролю та підсумкового контролю навчальних досягнень студентів

1. Міжнародний туризм як соціально-економічне явище.
2. Туризм як форма міжнародних економічних відносин
3. Поняття про міжнародний туризм, його особливості.
4. Чинники розвитку міжнародного туризму.
5. Функції міжнародного туризму.
6. Проблеми безпеки в міжнародному туризмі.
7. Прямий та опосередкований (непрямий) вплив міжнародного туризму на економіку держави.
8. Економічна ефективність міжнародного туризму.
9. Позитивний і негативний вплив міжнародного туризму.
10. Теоретичні аспекти міжнародного туризму
11. Теорія абсолютних переваг А. Сміта.

12. Теорія порівняльних переваг Д. Рікардо.
13. Теорія подібності кран С. Ліндера.
14. Теорія співвідношення факторів виробництва Хекшера-Оліна-Самуельсона.
15. Теорія життєвого циклу Р. Вернона.
16. Чинники розвитку міжнародного туризму.
17. Конкурентоспроможність у міжнародному туризмі
18. Індекс розвитку подорожей і туризму країн світу (Індекс конкурентоспроможності).
19. Рейтинг туристичної конкурентоспроможності країн світу.
20. Країни-лідери на ринку міжнародного туризму.
21. Загальні тенденції світового туризму.
22. Статистика туристських потоків.
23. Показники вимірювання туристських потоків.
24. Туристичні макрорегіони світу (за UNWTO).
25. Динаміка міжнародних туристських потоків.
26. Структура міжнародних туристських потоків.
27. Регіональний розподіл міжнародних туристських потоків.
28. Міжнародні рейтинги туристичних напрямків.
29. Статистика туристських доходів і витрат
30. Поняття і структура туристських витрат.
31. Динаміка міжнародних туристичних доходів.
32. Структура туристичних витрат.
33. Регіональний розподіл доходів та витрат міжнародного туризму.
34. Країни-лідери за показниками туристичних доходів і витрат.
35. Вплив Covid-19 на міжнародний туризм.
36. Міжнародний туризм в Україні
37. Динаміка і структура туристських прибуттів до України.
38. Динаміка виїзного туризму з України.
39. Динаміка міжнародних туристичних доходів.
40. Міжнародний туризм в умовах війни в Україні.
41. Особливості діяльності туроператорів міжнародного туризму
42. Туроператори зовнішнього ринку.
43. Організація міжнародних турів.
44. Туристичні формальності.
45. Глобалізаційні процеси та міжкультурна комунікація в міжнародному туризмі.
46. Глобалізація в міжнародному туризмі.
47. Сутність і сучасні концепції міжкультурної взаємодії в умовах глобалізації.
48. Міжкультурна адаптація.
49. Вербальна та невербальна комунікація в міжкультурному середовищі.
50. Міжнародне співробітництво у сфері туризму
51. Суть міжнародного регулювання і співробітництва у сфері туризму.

52. Міжнародні туристичні організації.
53. UNWTO та її роль у міжнародній туристичній політиці.
54. Міжнародні документи у сфері туризму.
55. Сучасні виклики та глобальні тренди розвитку міжнародного туризму.
56. Цифровізація і технологічна трансформація як чинник формування конкурентних переваг у міжнародному туризмі.

Зарахування результатів здобутих шляхом неформальної освіти

Відповідно до «Положення про взаємодію формальної та неформальної освіти, визнання результатів навчання (здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти, в системі формальної освіти) у Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича (протокол №4 від 28.03.2022 року)» (https://www.chnu.edu.ua/media/3aykf41y/polozhennia-pro-vzaiemodiiu-formalnoi-ta-neformalnoi-osvity.pdf) допускається зарахування навчальних елементів, а також отримання додаткових балів за результатами **неформальної освіти:**

– робота чи стажування за фахом, що підтверджується документом із підприємства та забезпечує набуття компетентностей, передбачених навчальною дисципліною;

– проходження безкоштовних навчальних тренінгів (вебінарів, семінарів), що проводяться на платформі Prometheus (https://prometheus.org.ua) та інших фахових платформах, за умови отримання безкоштовного сертифікату.

Результати зараховуються лише для відповідних тем лекційних і семінарських занять, практичних і лабораторних завдань даної навчальної дисципліни у кількості балів, що виділяються на цей навчальний елемент.

Рекомендована література

Основна література

1. Король О.Д. Міжнародні туристичні потоки: суспільно-географічні аспекти формування та геопросторовий розподіл. Монографія. Чернівці: Чернівецький національний університет ім. Ю. Федьковича, 2018. 512 с.
2. Король О.Д. Міжнародний туризм: виїзні та в'їзні туристичні потоки : навч. посіб. Чернівці : Чернівец. нац. ун-т ім. Юрія Федьковича, 2026. 248 с.
3. Макогін З.Я. Міжнародний туризм : навч. посіб. Львів : Вид-во Львів. торг.-екон. ун-ту, 2018. 395 с.
4. Міжнародний туризм: методика і матеріали статистичних досліджень: навч. посіб. / укл. : О.Д. Король, Т.Д. Скутар. 2-ге вид., оновл. і доповн. Чернівці : Чернівец. нац. ун-т ім. Ю.Федьковича, 2024. 165 с.
5. Юрченко С.О., Юрченко О.Є. Міжнародний туризм : навч. посіб. Харків : ХНУ ім. В. Н. Каразіна, 2016. 327 с.

Додаткова література

1. Атаманчук З.А. Глобальні тенденції розвитку міжнародного туризму в структурі світового ринку послуг. *Бізнес Інформ.* 2020. №4. С. 21–27. URL : https://doi.org/10.32983/2222-4459-2020-4-21-27
2. Дулин І., Макар О., Мельник О. Вплив глобалізаційних процесів на розвиток міжнародного туризму. *Молодий вчений.* 2018. 10 (62), 786-791.
3. Кожухівська Р., Саковська О. Діджиталізація як елемент розвитку міжнародного туризму та індустрії гостинності. *Економіка та суспільство.* 2025. № 71. URL: https://doi.org/10.32782/2524-0072/2025-71-93
4. Мальська М.П., Паньків Н.М., Ховалко А.Б. Світовий досвід розвитку туризму: підручник. К.: Центр учбової літератури, 2017. 244 с.
5. Шевченко М.І. Сучасні концепції міжкультурної взаємодії в умовах глобалізації та сучасних міжнародних відносинах. *Міжнародні відносини: теоретико-практичні аспекти.* 2023. 12, с.164-179. URL : https://doi.org/10.31866/2616-745X.12.2023.292413.
6. Korol O., **Skutar T.** Comparative Analysis of International (Inbound) Tourism Development within Ukraine and Poland // Prace Komisji Geografii Przemyslu Polskiego Towarzystwa Geograficznego: Uniwersytet Pedagogiczny im. Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie, Vol 32, No 2. – Kraków, 2018. – C. 338–355. URL : http://prace-kgp.up.krakow.pl/article/view/20801653.322.24
7. Korol O., **Skutar T.** Theoretical Approaches in the Research of Inbound Tourism: the Case of Bulgaria. GeoJournal of Tourism and Geosites, Vol 26, No 3. – Oradea, 2019. – P. 887–904. URL : http://gtg.webhost.uoradea.ro/PDF/GTG-3-2019/GTG-3-2019.pdf

Інформаційні ресурси

1. http://www.ukrstat.gov.ua/
2. https://www.untourism.int/
3. https://www.unesco.org/en
4. https://wttc.org/
5. https://www.indexmundi.com/facts/ukraine/international-tourism
6. https://data.worldbank.org/indicator/ST.INT.DPRT

Політика щодо академічної доброчесності

Дотримання політики щодо академічної доброчесності учасниками освітнього процесу при вивченні освітнього компонента регламентовано такими документами ЧНУ:

- «Етичний кодекс Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича» https://www.chnu.edu.ua/universytet/normatyvni-dokumenty/etychnyi-kodeks-chernivetskoho-natsionalnoho-universytetu-imeni-yuriia-fedkovycha/

- «Положенням про виявлення та запобігання академічного плагіату у Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича» https://www.chnu.edu.ua/universytet/normatyvni-dokumenty/polozhennia-pro-vyiavlennia-ta-zapobihannia-akademichnomu-plahiatu-u-chernivetskomu-natsionalnomu-universyteti-imeni-yuriia-fedkovycha/
- «Політика використання штучного інтелекту в Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича» https://www.chnu.edu.ua/universytet/normatyvni-dokumenty/polityka-vykorystannia-shtuchnoho-intelektu-v-chernivetskomu-natsionalnomu-universyteti-imeni-yuriia-fedkovycha/

Використання здобувачами освіти інструментів штучного інтелекту (ШІ) під час виконання навчальних завдань:

- допускається за умови дотримання принципів академічної доброчесності (здобувач освіти несе відповідальність за зміст, достовірність і результати поданої роботи, а у разі використання ШІ зобов'язаний зазначити факт і спосіб його застосування);
- не допускається використання ШІ як заміни самостійного виконання завдань або з метою порушення вимог академічної доброчесності;
- додаткові обмеження чи вимоги щодо використання ШІ можуть визначатися викладачем в освітньому процесі для конкретних видів навчальної діяльності відповідно до особливостей дисципліни.